

Вступ

Сучасна модернізація української держави, розвиток громадянського суспільства та публічного управління вимагають належного науково-методологічного супроводу, використання передового досвіду трансформаційних змін демократичних країн. Велика увага до методології наукового дослідження зумовлена тим, що суспільно-політичні цілі не досягаються спонтанно, для їх реалізації потрібне практичне втілення теоретично обґрунтованих та попередньо апробованих концепцій. Відповідно процес управління – це свідомо зміна дійсності, в якій переплетені матеріальні та духовні чинники, діють позитивні та негативні тенденції, беруть участь представники різних політичних і соціальних сил. Завдання науки публічного управління полягає у розкритті основних тенденцій розвитку суспільства, обґрунтуванні ефективних рішень, формулюванні реалістичних стратегій і програм діяльності та визначенні шляхів досягненні успішних результатів. Необхідною умовою виконання вказаних завдань має бути наукове дослідження реальних процесів, сформована на його основі істинна картина та передбачені можливі наслідки тих чи тих управлінських дій.

Методологія наукового дослідження формувалася разом із становленням філософії та конкретних наук як результат відповідей на сукупність питань про природу знання, способи його досягнення та оптимізацію шляхів подальшого дослідження. На сьогодні вона представляє великий масив знань, що включає концепції, моделі, підходи, принципи, методики, методи тощо. Українська наука публічного управління проходить перші етапи свого становлення та формує власний інструментарій дослідницького пошуку й досягнення істинного знання. Цей пошук відтворює складний процес суспільно-владних відносин, набуває рис самодостатності й кристалізується в систему власних методологічних підходів.

Методологія наукових досліджень у галузі публічного управління та адміністрування сприяє досягненню потрібних результатів – отриманню об'єктивної картини дійсності, врахуванню широкого спектру передумов діяльності та визначення оптимального набору засобів реалізації цілей. Методологія – це особлива сфері знання, що визначається як система принципів і способів організації наукового дослідження та практичної діяльності.

У навчальному посібнику обґрунтовується думка, що науковою методологією дослідження публічно-управлінських процесів має бути система настанов, що акумулює досвід пізнання соціальних і гуманітарних наук і доповнює його врахуванням специфіки сучасних суспільно-владних відносин. Тому значна увага приділяється можливостям застосування підходів і методів окремих суміжних наук, зокрема менеджменту, юриспруденції, психології. Розкрито також значення емпіричних методів фіксації фактів, що використовуються в статистиці, економіці й соціології. Встановлено цінність загальнонаукових підходів, серед яких виокремлені діяльнісний, парадигмальний і культурологічний, а також розкривається можливість застосування в теорії та практиці публічного управління принципу детермінізму.

Концептуальною основою методології дослідження в галузі публічного управління є досягнення філософських шкіл класичного й посткласичного періоду, а саме: філософії науки, структуралізму, феноменології, герменевтики, школи комунікативної раціональності та інших. Реалізована основна тенденція розвитку соціальної науки в цілому та публічно-управлінської сфери зокрема на вивчення проблем людини, вирішення яких є необхідною передумовою покращення суспільно-владних відносин.

Навчальний посібник послідовно орієнтований на досягнення головної мети вивчення навчальної дисципліни “Методологія наукового дослідження в публічно-управлінській сфері” – формування методологічної складової професійної компетентності публічних управлінців як дієвого інструмента формування і

здійснення політики демократичного врядування. У цьому контексті в навчальному посібнику вирішуються низка завдань, зокрема:

- систематизувати знання основних історичних та сучасних методологічних концепцій;

- розкрити сукупність підходів, принципів, методів і форм наукового пізнання як методологічного інструментарію дослідження специфіки публічно-управлінської сфери;

- визначити сучасні тенденції розвитку суспільства, особливості його пізнання та можливостей управлінського впливу на перебіг подій;

- сформувати у студентів практичні вміння виваженого й критичного ставлення до наявної сукупності знань як теоретичної основи практики управління;

- сприяти засвоєнню основ методологічної культури, що проявляється, насамперед, у розумінні й застосуванні високих критеріїв наковості та вмінні протистояти різним псевдонауковим підходам;

- навчити студентів і аспірантів формулювати наукову та прикладну проблему, визначати відповідний інструментарію її вирішення та оцінювати ефективність методології дослідження, розуміння і здійснення публічного управління;

- володіти основними принципами та прийомами самостійного проведення наукового дослідження, підготовки та публічного захисту кваліфікаційної роботи з публічного управління.

Вивчення курсу студентами магістерської підготовки дозволить їм сформулювати основи методологічної культури, тобто знати основні характеристики історичних та сучасних методологічних концепцій; розуміти наявні в сучасній науці парадигми, підходи, принципи, рівні, методи й форми пізнання та можливості конкретного застосування різного наукового інструментарію в дослідженні публічно-управлінської проблематики. А також уміти системно аналізувати здійснювані соціальні трансформації, пропонувані програми розвитку та досягнутий стан окремої сфери

управління; упроваджувати в практичну діяльність результати здійсненого наукового дослідження; науково обґрунтовувати об'єктивність, ефективність і результативність кожного управлінського рішення; використовувати наукову методологію для здійснення й оптимізації власної управлінської діяльності.

Необхідно підкреслити, що у другому виданні цього навчального посібника доопрацьовані наступні пункти:

- здійснене уточнення предмету розгляду, що полягає у переході від державного управління до більш широкої проблематики публічного управління та адміністрування із відповідними конкретизаціями змісту;

- частково змінена структура і змістовна послідовність розгляду окремих розділів і параграфів навчального посібника;

- акцентована увага на актуальних проблемах дослідження публічно-управлінської сфери, зокрема висвітленні особливостей пост-правди, гібридної війни та необхідності протистояти їм за допомогою достовірного знання та наукового обґрунтованих висновків.